

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra politologie a evropských studií
<http://kpes.upol.cz>

METODOLOGIE

SYLABUS PRO ZIMNÍ SEMESTR 2016/2017 (KPE/MTD)

Vyučující: Mgr. et Mgr. Jakub Lysek
Email: jakub.lysek@upol.cz

I. Cíl kurzu a jeho postavení v programu KPES

Předmět uvádí studenty do problematiky využití analytických metod v politologickém empirickém výzkumu. Studenti jsou seznámeni se základy deskriptivní statistiky a s prací s numerickými daty. Pozornost zde bude věnována mírám centrální tendence (modus, medián, aritmetický průměr), mírám variability (rozptyl, směrodatná odchylka), dále pak způsobům grafického zobrazení dat a kontingenčním tabulkám. Většina kurzu je pak zaměřena na problematiku základů statistického testování hypotéz. Předmět bude zakončen seznámením s vybranými mírami asociace mezi nominálními, ordinálními (Spearmanův korelační koeficient) a kontinuálními proměnnými (Pearsonův korelační koeficient). Předmět probíhá formou přednášek, seminářů, samostudia zadané povinné literatury a kritické diskuse nad touto literaturou. Studenti absolvováním tohoto předmětu získají schopnost kritického zhodnocení metodologických řešení výzkumných plánů existujících politologických výzkumů a možnost aplikovat získané metodologické poznatky do vlastní badatelské práce (zejm. diplomových prací). Zvolená povinná literatura uvádí posluchače do problematiky hlavních současných metodologických diskusí v oboru srovnávací politologie.

II. Metody výuky

Výuka probíhá formou přednášek a seminárních diskusí. Přednášky jsou koncipovány jako úvodní seznámení s probíranou problematikou. V seminárních diskusích se očekává aktivní účast studentů a kritická diskuse nad zadanou literaturou. Povinná četba je uložena na stránce předmětu v aplikaci Courseware.

Výuka probíhá každé úterý 13:15 – 14:45 v učebně KB 1.09

III. Požadavky na ukončení kurzu

Účast ve výuce:

Účast v seminářích je povinná, jsou tolerovány maximálně dvě absence. Obsah přednášek a seminářů se prolíná a doplňuje. Doporučuji proto navštěvovat obě hodiny. Pro úspěšné ukončení kurzu je vyžadována jedna seminární prezentace, aktivita v semináři a absolvování písemného testu.

IV. Hodnocení

K absolvování předmětu je třeba splnit následující kritéria: seminární prezentace, aktivita v semináři, úspěšné absolvování písemného testu. Výsledná známka bude udělena na základě výsledku z písemného testu.

Seminární prezentace: Posluchač si vybere seminář, v němž bude prezentovat zadanou povinnou četbu. Některé texty budou rozděleny mezi více posluchačů. Posluchač odpovědný za prezentaci zároveň zformuluje nejméně dvě otázky, které vycházejí z textu. Tyto otázky slouží jako základ pro seminární diskusi. V poslední části kurzu budou předmětem seminárních prezentací existující politologické výzkumy, které využívají probírané statistické testy. Úkolem prezentujícího je: 1. rekonstruovat výzkumný design článku (vysvětlit všechny hlavní kroky: identifikace výzkumného problému, teorie, hypotézy, operacionalizace proměnných, závisle a nezávisle proměnné, techniky sběru dat, stručný popis datového souboru, metody analýzy dat, výsledky, Vaše kritika výzkumu), 2. vysvětlit, jakým způsobem výzkum využívá v předmětu probíraných statistických testů. Čas pro prezentaci je 15-20 minut.

Aktivita v semináři: Posluchač je povinen pravidelně číst a být schopen kriticky hodnotit zadanou seminární četbu. Očekává a hodnotí se aktivní účast v seminárních diskusích. Veškerá zadaná četba (povinná četba i literatura pro seminární prezentaci) je povinnou četbou.

Písemný test: Písemný test prověřuje znalost obsahu přednášek a povinné četby. Je doporučeno, aby si na test student vzal kalkulačku (nikoli však mobilní telefon, ipod, apod.). Statistické tabulky (distribuční funkce standardizovaného normálního rozdělení, kritické hodnoty chí-kvadrát rozdělení a kritické hodnoty t-rozdělení) budou rozdány.

V. Obsah kurzu

---

1. TÝDEN 19. 9.

P: SEZNÁMENÍ S KURZEM

2. TÝDEN 26. 9.

P+S: ZÁKLADNÍ POJMY VE VÝZKUMNÉM PROCESU A VÝZKUMNÝ DESIGN

PČ: Kellstedt, Paul M., Guy D. Whitten. 2009. The Fundamentals of Political Research. New York: Cambridge university Press. (Chapter 1- The Scientific Study of Politics: 1-21, Chapter 2- The Art of Theory Building: 22-44, Chapter 3 - Evaluating Causal Relationships: 45-66, Chapter 4 – Research Design: 67-85)

3. TÝDEN 3.10.

P+S: DESKRIPTIVNÍ STATISTIKA: MÍRY CENTRÁLNÍ TENDENCE A ROZPTÝLENOSTI (MEDIÁN, ARITMETICKÝ PRŮMĚR, VARIČNÍ ROZPĚTÍ, ROZPTYL, SMĚRODATNÁ ODCHYLKA, INTERKVARTILOVÉ ROZPĚTÍ).

PČ: Kellstedt, Paul M., Guy D. Whitten. 2009. The Fundamentals of Political Research. New York: Cambridge university Press. (Chapter 5 – Measurement: 86-103, Chapter 6 – Descriptive Statistics and Graphs: 104-119)

4. TÝDEN 10. 10.

P+S: NORMÁLNÍ ROZDĚLENÍ (VLASTNOSTI NORMÁLNÍHO ROZDĚLENÍ, STANDARDIZACE, VÝPOČET Z-SKÓRE) A VÝBĚROVÉ PRINCIPY (TYPY PRAVDĚPODOBNOSTNÍHO A NEPRAVDĚPODOBNOSTNÍHO VÝBĚRU)

PČ: Kellstedt, Paul M., Guy D. Whitten. 2009. The Fundamentals of Political Research. New York: Cambridge university Press. (Chapter 7 – Statistical Inference: 120-131)

Mareš, P., Rabušič, L., Soukup, P. 2015. Analýza sociálně vědních dat (nejen) v SPSS. Brno: Masarykova univerzita. Kapitola 4, s. 123-141.

5. TÝDEN 17. 10.

P+S TESTOVÁNÍ HYPOTÉZ - TESTY PRO JEDEN VÝBĚR (OBEČNÝ MODEL STATISTICKÉHO TESTOVÁNÍ HYPOTÉZ, STATISTICKÁ VÝZNAMNOST, JEDNOVÝBĚROVÝ T-TEST) A BODOVÉ ODHADY A INTERVALY SPOLEHLIVOSTI (KONSTRUKCE INTERVALŮ SPOLEHLIVOSTI, PŘÍKLADY (DEZ)INTERPRETACE VÝSLEDKŮ VÝBĚROVÝCH ŠETŘENÍ)

PČ: Pollock, Philip H. 2009. The Essentials of Political Analysis. Wasington, DC: CQ Press. (Chapter 6 – Foundations of Statistical Inference: 113-144)

Mareš, P., Rabušič, L., Soukup, P. 2015. Analýza sociálně vědních dat (nejen) v SPSS. Brno: Masarykova univerzita. Kapitola 5, s. 141-172.

6. TÝDEN 24. 10.

P+S: T-TEST

PČ: Kellstedt, Paul M., Guy D. Whitten. 2009. The Fundamentals of Political Research. New York: Cambridge university Press. (Chapter 8 – Bivariate Hypothesis Testing: 134-158)

Literatura pro seminární prezentaci:

Rekonstruuje výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **t-test pro dva výběry**?

Matland, Richard E. 1994. „Putting Scandinavian Equality to the Test: An Experimental Evaluation of Gender Stereotyping of Political Candidates in a Sample of Norwegian Voters.” *British Journal of Political Science* 24 (2): 273-292.

Rekonstruuje výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **t-test pro dva výběry a adjustovaná rezidua**?

Ryšavý, Dan, Pavel Šaradín. 2010. „Straníci, bezpartijní a nezávislí zastupitelé na českých radnicích.“ *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 46 (5): 719-743.

7. TÝDEN 31. 10.

P+S: KONTINGEČNÍ TABULKY A CHÍ-KVADRÁTOVÝ TEST (TVORBA KONTINGENČNÍCH TABULEK, OČEKÁVANÉ A POZOROVANÉ ČETNOSTI, CHÍ-KVADRÁTOVÝ TEST)

PČ: Pollock, Philip H. 2009. *The Essentials of Political Analysis*. Washington, DC: CQ Press. (Chapter 7 - Tests of Significance and Measures of Association)

DČ: Mareš, P., Rabušič, L., Soukup, P. 2015. *Analýza sociálně vědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita. Kapitola 8, s. 243-264.

Literatura pro seminární prezentaci:

Rekonstruuje výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá chí-kvadrátový test?

Licklider, Roy. 1995. „The Consequences of Negotiated Settlements in Civil Wars, 1945-1993.“ *American Political Science Review* 89 (3): 681-690.

Rekonstruuje výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá chí-kvadrátový test a t-test?

Smith, Kevin B. et al. 2007. „Evolutionary Theory and Political Leadership: Why Certain People Do Not Trust Decision Makers.“ *The Journal of Politics* 69 (2): 285–299

8. TÝDEN 7. 11.

P+S: MÍRY ASOCIACE MEZI NOMINÁLNÍMI A POŘADOVÝMI PROMĚNNÝMI (NOMINÁLNÍ: CRAMEROVO V, PRE-LAMBDA A ORDINÁLNÍ: SPEARMANŮV KORELAČNÍ KOEFICIENT POŘADÍ)

Literatura pro seminární prezentaci:

Rekonstruujte výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **Spearmanův korelační koeficient pořadí**?

Ishiyama, John T. 1999. „The Communist Successor Parties and Party Organizational Development in Post-Communist Politics.“ *Political Research Quarterly* 52 (1): 87-112.

Rekonstruujte výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **Spearmanův korelační koeficient pořadí**?

Hoadley, J. Stephen. 1980. „Small States as Aid Donors.“ *International Organization* 34 (1): 121-137.

9. TÝDEN 14. 11.

P+S: MÍRY ASOCIACE MEZI INTERVALOVÝMI A POMĚROVÝMI PROMĚNNÝMI (PEARSONŮV KORELAČNÍ KOEFICIENT)

Rekonstruujte výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **Pearsonův korelační koeficient**?

Zimmermann, Ekkart. 1988. „The Puzzle of Government Duration: Evidence from Six European Countries during the Interwar Period.“ *Comparative Politics* 20 (3): 341-357.

Rekonstruujte výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **Pearsonův korelační koeficient**?

Fish, M. Steven. 2006. „Stronger Legislatures, Stronger Democracies.“ *Journal of Democracy* 17 (1): 5–20.

Rekonstruujte výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **Pearsonův korelační koeficient a z-skóre**?

Kostecký, Tomáš, Věra Patočková, Jana Vobecká. 2007. „Kraje v České republice – existují souvislosti mezi ekonomickým rozvojem, sociálním kapitálem a výkonem krajských vlád?“ *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 43 (5): 911–943.

10. TÝDEN 21. 11.

P+S: LINEÁRNÍ REGRESE

PČ: Kellstedt, Paul M., Guy D. Whitten. 2009. *The Fundamentals of Political Research*. New York: Cambridge university Press. (Chapter 9 Bivariate Regression Models 187-213)

Rekonstruuje výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **lineární regrese**?

Evans, P. & Rauch, J. E., 1999. Bureaucracy and Growth: A Cross-National Analysis of the Effects of "Weberian" State Structures on Economic Growth, *American Sociological Review*, 64(5), pp. 748–765.

Lysek, J. 2016. Tackling Bureaucracy Growth in Time of Crisis: The Case of Czech Statutory Cities. *LEX LOCALIS - JOURNAL OF LOCAL SELF-GOVERNMENT*, Vol. 14, No. 4, pp. 783 – 806.

11. TÝDEN 28. 11.

P+S: PODMÍNĚNÉ HYPOTÉZY, INTERAKČNÍ EFEKTY

DČ: Brambor, Thomas, William Roberts Clark, and Matt Golder. 2006. "Understanding Interaction Models: Improving Empirical Analyses." *Political Analysis* 14 (1): 63–82.

Rekonstruuje výzkumný design následujícího článku. Jakým způsobem využívá **interakčních efektů**?

Kouba, K., Lysek, J., 2016. Institutional Determinants of Invalid Voting in PostCommunist Europe and Latin America, *Electoral Studies*, Volume 41, pp. 92-104.

12. TÝDEN – 5. 12.

P+S: Opakování

13. TÝDEN – ZÁPOČTOVÝ

Studijní literatura:

Kellstedt, Paul M., Guy D. Whitten. 2009. *The Fundamentals of Political Research*. New York: Cambridge university Press. Kapitoly 1-9.

Mareš, P., Rabušič, L., Soukup, P. 2015. *Analýza sociálně vědních dat (nejen) v SPSS*. Brno: Masarykova univerzita.

Paul Pennings, Hans Keman and Jan Kleinnijenhuis. *Doing Research in Political Science*.

Pollock, P.H., 2011. *The Essentials of Political Analysis*.